

Trøjborgs unikke kvaliteter og muligheder

Arkitektur og byrum

Trøjborg er et kvarter, som ofte betegnes som landsbyen i byen, og er præget af stor diversitet med villaer, karreer og gamle industribygninger. Trøjborg startede historisk set med, at der i slutningen af 1800-tallet blev bygget sommervillaer og helårsvillaer for byens borgere og det findes stadigvæk som mindre villaområder ved dronning Margrethes vej og ved Aldersrovej- Barthsgade. Det er området præget af mange 120-årige bevaringsværdige huse og andre huse som er 60- 80 år gamle og rummer dermed Trøjborg lidt større familieboliger.

Størstedelen af Trøjborg er dog præget af karrebebyggelser, som fra omkring 1900 skulle rumme de mange arbejdere der søgte fra land til by. Det var oftest små 2 værelseslejligheder og sådan ser det fortsat ud. Nogle lejligheder er lagt sammen, men der er fortsat mange små lejligheder og det præger derfor kvarteret at der bor mange unge, som flytter når de etablerer en familie. I de seneste år fra 2016 – 2021 er der bygget mange nye boliger på tidligere industrigrunde og nedlagte institutioner, desværre også mange små lejligheder.

Trøjborgs bebyggelser er således et billede på en historisk epoke, som startede med sommervillaer/helårsvillaer og karrebebyggelser for mere end 100 år siden. Det er vigtigt at værne om Trøjborgs historiske og bevaringsværdige bygninger. De forskellige former for byrum har hidtil spillet fint sammen, men nyere bebyggelser har en tendens til meget tæt udnyttelse af grundarealer og højere byggeri. Og meget begrænsede grønne arealer. Det er vigtigt at have fokus på overgange mellem de forskellige byrum, som skaber luft, himmelrum og grønne områder, hvilket dels kan reguleres via arkitekturen, højder og afstand. Og det er endvidere vigtigt, at der bliver flere større lejligheder på et rimeligt prisniveau så børnefamilier bliver boende på Trøjborg og bidrag til en mere stabil beboersammensætning.

Det grønne Trøjborg

Når man ser Trøjborg i fugleperspektiv er der mange grønne pletter. Der er en smuk kirkegård med meget varierede træer og buske og der er Risskov med store træer i kanten af Trøjborg. Der er grønne gårdrum mellem karreerne, som kan benyttes af de beboere, der bor der og der er grønne haver i de villakvarterer der ligger ved Dronnings Margrethes vej og i det nordvestlige hjørne Barthsgade – Aldersrovej. Undersøgelser viser, at grønne arealer har betydning for menneskers velbefindende. Der er kun én offentlig grøn plet for børn – Steen Billes torv, som nu også er videreudviklet med et dyrkningsfællesskab og brugshaver.

Men når man går i Trøjborgs gader med karreer op til 5 etager ser man ikke så meget af det grønne og der er behov for flere små grønne tilgængelige pletter i det offentlige rum. Der bør stilles større krav til grønne arealer i nye lokalplaner, hvor der dispenseres fra kommuneplanen, så når de store træer fældes i forbindelse med byggerier, erstattes de med nye træer som faktisk kan gro i området.

Fællesrådet, kirken og Kochs skole har taget initiativ til at etablere et grønt hjørne ved kirken og skolen, gerne med lege – og sportsfaciliteter, der både kan bruges af større børn, unge og ældre. Projektet er i en meget tidlig dialog med teknik og miljø om visionerne. Der er behov for flere små grønne øer, fx i forbindelse med Trøjborgs hande!sgade – Tordenskjoldsgade, gerne med legefaciliteter for børn

Det kulturelle Trøjborg

Trøjborg har flere gamle kulturinstitutioner, dels Skt. Johannes Kirke og Kochs Skole, som er en tidligere folkeskole – nu en privat skole. Der er en biograf i Tordenskjoldsgade og der er en Trøjborg beboerforening, som drives af frivillig arbejdskraft, men med støtte fra Århus Kommune. Beboerhusets fremtid er lige nu

usikker fordi bygningen er opkøbt af en investor. Der er i huset 1 større lokale samt nogle mindre lokaler, værksteder og øvelokale til musikere.

Sundhed og omsorg driver et frivillighus – Huset Trøjborg som er beliggende ved siden af et plejecenter i udkanten af Trøjborg. Her er der mulighed for at låne lokaler, hvis man er tilmeldt som en forening.

Trøjborg mangler flere kulturelle faciliteter, som kan bidrage til udvikling af demokrati og fællesskab på Trøjborg. Beboerhusets faciliteter er afhængig af husets fremtid med ny ejer og frivillig arbejdskraft. Der er i fremtiden behov for lokaler der kan bruges af beboerne til fester, mindre musikarrangementer, politiske møder, iværksætter, øvelokaler, værksteder, teater, dans børneaktiviteter mm.

Trøjborg som handelsområde og trafik

Trøjborg har især én hande!sgade – Tordenskjoldsgade. Der har været en gade præget af stor diversitet i forhold til forskellige former for butikker. Dette er langsom ændret så det nu er domineret af frisører og cafeer eller take away butikker. Men gaden har betydning for at Trøjborg som bydel hænger sammen og mange af de handlende er sponsorer for sociale aktiviteter, fx skraldindsamling, motionsløb mm. Gaden har brede fortove, som dog ofte er fyldt med cykler og biler kører ofte med for høj fart gennem Tordenskjoldsgade. Gaden Otte Rudsgade er også ved at udvikle sig til en hande!sgade. Også andre gader, fx Aldersrovej er præget af meget og hurtig trafik .

Trøjborg Fællesråd starter i efteråret sammen med T&M en proces med fredeligørelse af Trøjborg og det er ønsket at der kommer cykelparkering udenfor fortove og grønne øer og bænke mm i Tordenskjoldsgade, så gaden bliver attraktiv for at flere små butikker etablerer sig og Trøjborgs befolkning kan have udendørs mødesteder. Der er behov for flere cykelstier og for at regulere farten i flere gader til lav hastighed, så de ikke er attraktive som gennemkørselsgader.

Sport og aktivitet

Trøjborgs borger har mange muligheder for gå , bade – og løbeture, mens der kun er få egentlige sports- og aktivitetstilbud

Risskov, kirkegården og Århus bugt

Bruges til gåture, leg, hygge, individuel og organiseret løbetræning, styrketræning v skovtræningsplads, institutionsbesøg, svømning. Skovkirkegård etableres frem mod 2030 på nord for Kirkegårdsvej. Hvilke muligheder giver det Trøjborgs borgere? Hvordan kan det benyttes med respekt for at det er en kirkegård?

Det ville være godt med et par yderligere toiletmuligheder ifm skoven, træningssteder.

Sten Billes Torv – andre torve?

Legepladsen er god for små børn/vuggestuebørn og deres familier. Skaterbanen bruges flittigt af større børn, de mindre børn med familier vil også gerne være der. Pladsens grønne areal bruges flittigt af unge mennesker og familier til at hænge ud, hygge sig. Pt er der et velfungerende køkkenhave-urtehaveprojekt i gang drevet af beboere. Projektet er støttet af kommunale og private midler.

Sten Billes Torv kan formentlig udvikles yderligere. Der er ikke plads til alle de børn, der gerne vil bruge området Pladsen er for lille til at imødekomme nutidens behov for aktivitet – der er pt. ikke andre muligheder på Trøjborg. Der er behov for at især børn og unge kan bevæge sig og blive fysisk udfordret i større omfang i deres lokalområde. **Det grønne hjørne** ved Sognegården/kirken og Koch's Skole er et lidt uudnyttet område, som vil kunne blive et nyt torv og udbygges med mindre lege , opholds-og sportsfaciliteter.

Fodboldbanerne på Århus Fremads anlæg i Risvangen og Skovvangsskolen giver mulighed for organiseret fodbold, atletik og tennis. Der er ikke muligheder for uformel aktivitet.

Der er få/ingen muligheder for indendørs fysisk aktivitet eller sport på Trøjborg (beboerforeningen bruges til dans, muligt at leje af gymnastiksal på Koch's skole i begrænset omfang). Mulighederne i de tilstødende kvarterer (Risvangen, Christiansbjerg, Nørre Stenbro, Midtbyen, Århus Ø) er tilsvarende få. Anlæg og faciliteter er under pres fra beboere i alle aldre.

Den tidligere Nørre Boulevard Skole på Nørre Boulevard ligger centralt ift. midtbyens kvarterer. Hvis der satses, nytænkes arkitektonisk og indholdsmæssigt kan stedet blive et stort aktiv for Midtbyen, de nærmeste kvarterer samt områder, der ligger langs med Letbanen.

Trøjborg Fællesråd starter i efteråret en proces med fredeliggørelse af Trøjborg og flere af forslagene til udvikling kan tænkes med her, hvis der er afsat økonomi til ændringer. Andre forslag skal indtænkes i lokalplanprocesser og byggeprocesser. Hvis Trøjborg skal bevare sin karakter som "Landsbyen i byen" er der behov for flere indendørs faciliteter samt bevillinger der kan understøtte udvikling af torve og uden-dørsaktiviteter.